DOI: <https://doi.org/10.22141/2306-2436.10.5.2021.277>

Шановні читачі!

Виникнення та ствердження України як молодшої незалежної держави пов'язане, насамперед, із забезпеченням її власної національної безпеки. Це потребує розробки і реалізації відповідної державної політики у сфері безпеки, особливо в тій її частині, яка забезпечує захищеність суспільства і держави від воєнних загроз.

Важливим гарантом воєнної безпеки України є її збройні сили. Реформування Збройних сил України відповідно до завдань щодо захисту не тільки суверенітету країни, а й підтримки міжнародного миру, становлять основний напрям української політики у сфері воєнної безпеки.

Україні, яка обрала стратегічний курс в НАТО і характеризується без'ядерністю, прагненням бути провідною державою-учасницею ефективних міжнародних систем безпеки в Європі й світі, необхідно нарощувати співробітництво із сусідами і країнами Заходу, які можуть і бажають допомогти у формуванні й утвердженні її як незалежної і демократичної країни, але в той же час мати сили для захисту свого суверенітету. Співробітництво з НАТО у військовій сфері розглядається як важливий елемент партнерства України з цією організацією в цілому. Проведення реформи та військове співробітництво сприяють реалізації стратегічної мети України щодо євроатлантичної інтеграції через поступове прийняття стандартів і процедур НАТО, а також підвищення взаємосумісності між

Збройними силами України та НАТО, зокрема через імплементацію цілей партнерства та реагування на кризи під проводом НАТО.

12 червня 2020 р. новий потужний імпульс отримав процес євроатлантичної інтеграції України – Північноатлантична рада НАТО схвалила рішення щодо надання нашій державі статусу держави-партнера НАТО з розширеними можливостями (Enhanced Opportunity Partner, EOP). Україна стала членом своєрідного клубу, учасниками якого вже є Австралія, Грузія, Швеція, Фінляндія та Йорданія. Надання Україні статусу EOP є визнанням значного внеску нашої держави у зусилля Альянсу з підтримання міжнародного миру та безпеки, активної участі представників України у його програмах та ініціативах, а також важливості нашої держави для НАТО як прогнозованого партнера. Євроатлантичний вибір є найкращим способом реалізації національних інтересів України, оскільки відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими державами світу, надає можливості безпекового й економічного розвитку, зміцнює позиції країни у системі міжнародних відносин.

Тенденції розвитку Збройних сил України потребують комплексних, міждисциплінарних науково-аналітичних досліджень, визначення критеріїв щодо підвищення якісних параметрів, що визначатимуть нове обличчя армії і флоту та зумовлять необхідність чіткого і детального з'ясування формально-змістовних

параметрів розвитку армії як послідовних, системно пов'язаних дій, реалізація яких уможливила б перехід до сучасної професійної армії.

Забезпечення якісною медичною допомогою військовослужбовців у Збройних силах України та інших структурах сектора безпеки держави в контексті євроатлантичної інтеграції є пріоритетним напрямом стратегічного планування політики охорони здоров'я, якою передбачається поліпшення функціонування медичної галузі на основі підвищення якості медичної допомоги, створення системи, її забезпечення і контролю.

Проблема організації, управління й ефективного функціонування системи медичного забезпечення військовослужбовців існує не тільки в Україні, а й в інших країнах незалежно від їхньої політичної та ідеологічної орієнтації, типу системи охорони здоров'я тощо. Вирішення питання залежить від пріоритетних соціально-економічних цінностей суспільства, додержання принципів доступності та рівноправності в наданні медичної допомоги. Здоров'я нації та зусилля по його підтримці в загальносуспільному гуманістичному розумінні є неминущою цінністю.

Медична служба Збройних сил України на перших етапах свого становлення успадкувала принципи радянської військово-медичної доктрини, що потребують істотного коректування з урахуванням сучасних вимог. У даний час стоїть завдання докорінного реформування військової охорони здоров'я, метою якого є створення системи, яка б відповідала новим соціально-економічним умовам і сучасним завданням навчально-бойової підготовки військ. Реформа торкається управління, планування, фінансування, кадрової політики, оцінки кваліфікації, соціального захисту військових лікарів і хворих, матеріально-побутового і соціально-психологічного забезпечення. Вона передбачає перехід від відомчої до територіальної організації медичного забезпечення на рівні військових гарнізонів і визначених зон територіальної відповідальності, інтеграцію військово-медичної служби із загальнодержавною системою охорони здоров'я, створення економічного механізму підвищення якості медичної допомоги.

У зв'язку з цим, підвищився інтерес до досвіду військово-медичних служб зарубіжних армій і, насамперед, до медичного забезпечення збройних сил НАТО. При здійсненні контактів з військово-медичними службами зарубіжних країн важливого значення набуває не механічне копіювання, а аналіз, узагальнення і критична оцінка їхнього досвіду. Його використання має бути зваженим, вибіркоким, враховувати специфіку вітчизняних збройних сил та медичного їх забезпечення, а також реальні економічні можливості держави.

Для забезпечення подальшого поступального розвитку, підвищення ефективності функціонування, особливо в умовах ринкової економіки, Збройні сили України та інші структури сектора безпеки держави постійно потребують реорганізаційних змін під час вибору шляхів подальшого вдосконалення та розвитку, урахування позитивного досвіду діючих систем організації та фінансування медичних служб збройних сил у різних країнах.

Охорона та зміцнення здоров'я людей є складовою частиною державотворення, соціальної політики, системи національної безпеки, найважливішою функцією держави. Проблеми збереження і зміцнення здоров'я населення країни, в т.ч. і військовослужбовців настільки вагомі й актуальні, що становлять найважливішу функцію держави.

Інформація, яка представлена в спеціальному випуску журналу «Здоров'я суспільства» присвячена актуальним питанням удосконалення системи медичного забезпечення Збройних сил України та інших структур сектора безпеки держави.

Європейський вибір України зумовлює необхідність ретельного дослідження основних принципів охорони здоров'я в зарубіжних країнах і зокрема в країнах Європейського союзу.

*З повагою,
Головний редактор журналу
академік НАН ВО України,
професор Олег ШЕКЕРА ■*